

A KIFÁRADÁSOS NEURÓZIS TÜNETEI AZ EGYETEMI HALLGATÓSÁG KÖRÉBEN*

Felsőoktatásunk egyik legnagyobb jelenlegi problémája a hallgatóság túlterhelése. De vajon valóban fennáll-e ez a túlterhelés?

A kérdés megítélésében két úton járhatunk el:

a) Magát a hallgatókra nehezedő megterhelést vizsgáljuk, keresve, hogy annak átlagos nagysága meghaladja-e a normális mértéket. E kérdéssel itt nem foglalkozom.

b) Keressük a hallgatókon a kifáradás, kimerülés tüneteit. Tekintve a probléma relatív jellegét, elsősorban ez döntő a kérdés megítélésében.

Vizsgálataimat részben metodikai alapon, részben a kifáradás súlyosságát szerint három csoportba osztottam:

1. Figyeltem a Debreceni Orvostudományi Egyetem IV. éves hallgatóinak viselkedését, magatartását, a fáradtság megnyilvánulásait egész nap folyamán, huzamosabb időn keresztül. Igyekeztem velük meghitt beszélgetéseket folytatni és fényt deríteni a hallgató állapotára.

A hallgatóság nagy része panaszskodik fáradtság, álmoság miatt. Van, aki állandóan ilyennek érzi magát. Már reggel így ébred, vagy 11 óra felé jelentkezik az ásítózás, álmoság, érdeklődés hiánya. Mindez 2 óra felé általánossá válik. Van, aki alvászavarral küszködik, állandóan altatókat szed, mások gyógyszeresen stimulálják szervezetüket.

Sokan panaszkodnak ingerlékenységről, szellemi képességeik csökkenéséről, rossz hangulatról.

Többeknél vegetatív panaszok is jelentkeznek: izzadás, tremor, gyomorbélpanaszok. Mindezek többnyire az egyetemi évek alatt léptek föl. Nem egynél hypertonia, ulcus, neurasthenia fejlődött ki hallgató körében.

Általában a megfigyelés és beszélgetések kapcsán az tűnik ki, hogy a hallgatók nagy része fáradt, kimerült, vagy legalábbis útban van ezen állapotok felé.

2. Feldolgoztam a Debreceni Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmeorvóosztás Klinikáján működő SZTK szakrendelés beteganyagát 1954 — 1959-ig. A szakrendelésen megjelent összes beteg közül (5026) kiválogattam és rendszereztem a neurotikus egyetemi hallgatókat (376), különös tekintettel az orvoshallgatókra és az exhaustiós esetekre.

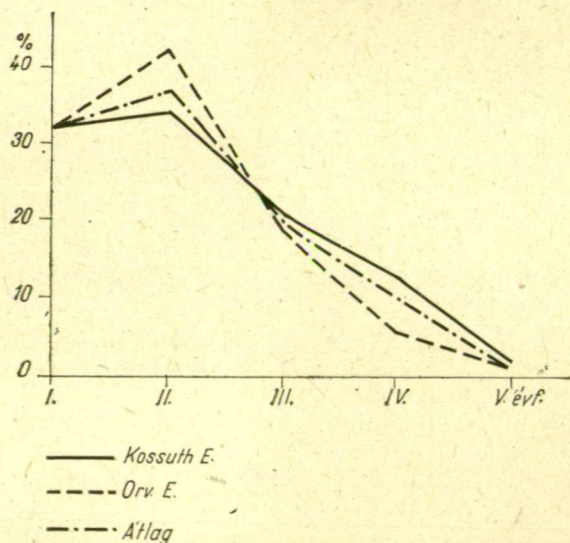
Az I. táblázat mutatja a neurozisos eloszlását évfolyamok szerint. Ugyanez látható az 1. ábrán is grafikus ábrázolásban. Az abszolút értékek mel-

* A Debreceni Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmeorvóosztás Klinikájának közleménye. Igazgató: Dr. Juhász Pál egy. ny. r. tanár.

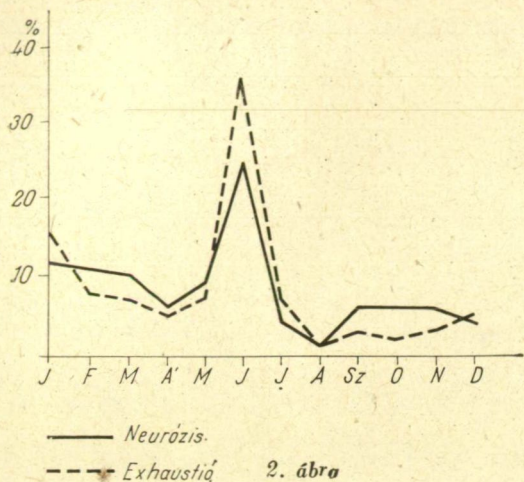
lett a százalékos értékek is fel vannak tüntetve. A könnyebb áttekinthetőség szempontjából a százalékos értékeket egész számokra egészítettem ki. Így max. 1% eltérés lehetséges, de ez a tájékozódás szempontjából nem zavar. Látható, hogy a legtöbb neurózis a II. évben fordul elő (37%), és az összes esetek több mint 1/3-át teszi ki. Különösen kirívó ez az orvoskaron, ahol a II. éves neurózisok száma 10%-kal több, mint a Kossuth L. Tudományegyetemen (Debrecen).

I. táblázat
Neurózisok megoszlása évfolyamok szerint

	Kossuth E.						Orvostud. E.						Összesen					
	I	II	III	IV	V	össz.	I	II	III	IV	V	össz.	I	II	III	IV	V	össz.
1954	12	10	8	5	1	36	14	8	1	2	—	25	26	18	9	7	1	61
%	33	28	22	14	3		56	32	4	8	—		43	30	15	11	1	
1955	11	11	10	10	1	43	10	5	5	2	—	22	21	16	15	12	1	65
%	26	26	23	23	2		45	23	23	9	—		32	24	23	20	1	
1956	3	8	7	2	—	20	3	5	4	1	1	14	6	13	11	3	1	34
%	15	40	35	10	—		22	36	28	7	7		18	38	32	9	3	
1957	5	8	9	4	—	26	8	9	5	1	—	23	13	17	14	5	—	49
%	19	31	35	15	—		35	39	22	4	—		26	35	29	10	—	
1958	18	9	5	3	—	35	10	17	13	1	—	41	28	26	18	4	—	76
%	51	26	14	9	—		24	42	32	2	—		37	34	24	5	—	
1959	13	17	3	1	1	35	7	24	2	2	—	35	20	41	5	3	1	70
%	37	48	9	3	3		20	68	6	6	—		29	59	7	4	1	
Össz.	62	63	42	25	3	195	52	68	30	9	1	160	114	131	72	34	4	355
%	32	32	21	13	2		32	42	19	6	1		32	37	20	10	1	

I. ábra

A II. tábla (2. ábra) mutatja a neurózisok föllépését hónapok szerint. Az összneurotikus esetek mellett külön feltünteteti az exhaustiós eseteket. E szerint a neurózisok 25%-a, az exhaustiók 36%-a júniusban fordul elő. Utána január következik 12, ill. 16%-kal. Tehát a megbetegedések zöme vizsgaidőszakban, de ott is inkább év végén fordul elő.

II. táblázat
A neurózisok megoszlása hónapok szerint

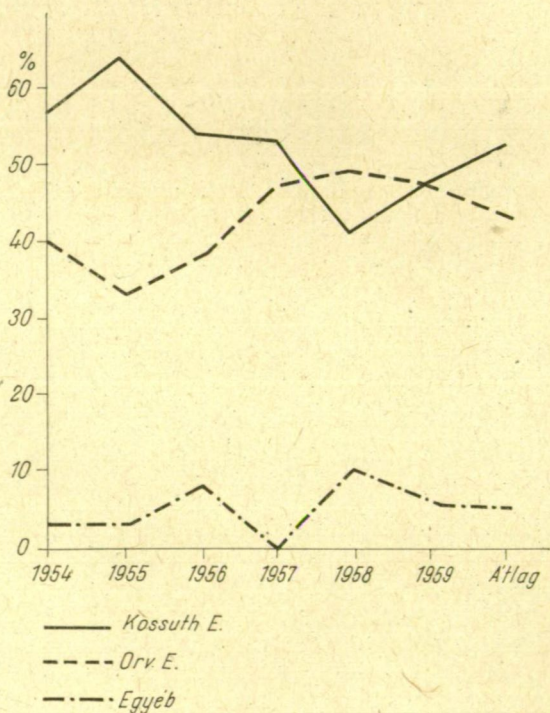
		J	F	M	Á	M	J	J	A	Sz	O	N	D	Össz.
1954	Neu.	7	6	10	6	6	12	2	1	7	1	3	2	63
	%	11	10	16	10	10	20	3	1	11	1	4	3	
	Exh.	7	2	3	3	2	9	1	1	1	—	1	—	30
	%	24	7	10	10	7	30	3	3	3	—	3	—	
1955	Neu.	7	12	8	3	4	7	—	1	2	10	7	6	67
	%	10	19	12	5	6	10	—	1	3	15	10	9	
	Exh.	3	5	3	2	2	5	—	—	—	1	1	3	25
	%	12	20	12	8	8	20	—	—	—	4	4	12	
1956	Neu.	7	4	4	3	5	9	1	—	3	1	—	—	37
	%	20	11	11	8	14	24	2	—	8	2	—	—	
	Exh.	5	—	2	—	2	8	—	—	1	1	—	—	19
	%	27	—	11	—	11	41	—	—	5	5	—	—	
1957	Neu.	2	4	6	1	6	8	8	1	3	2	5	3	49
	%	4	8	12	2	12	17	17	2	6	4	10	6	
	Exh.	—	—	—	1	1	7	7	—	1	1	2	2	22
	%	—	—	—	4	4	32	32	—	4	4	10	10	
1958	Neu.	8	8	4	4	2	41	2	2	4	5	2	3	85
	%	9	9	5	5	2	50	2	2	5	6	2	3	
	Exh.	6	5	1	2	2	38	—	1	3	1	1	2	62
	%	9	8	2	3	3	61	—	2	5	2	2	3	
1959	Neu.	13	7	4	5	5	22	2	1	2	4	6	4	75
	%	17	9	5	7	7	30	3	1	3	5	8	5	
	Exh.	12	5	2	2	5	17	2	—	1	—	1	3	50
	%	24	10	4	4	10	34	4	—	2	—	2	6	
Össz.	Neu.	44	41	36	22	28	99	15	6	21	23	23	18	376
	%	12	11	10	6	9	25	4	1	6	6	6	4	
	Exh.	33	17	11	10	14	84	10	2	7	4	6	10	208
	%	16	8	7	5	7	36	7	1	3	2	3	5	

A III. táblázat (3. ábra) feltünteti, hogy a neurotikus egyetemi hallgatók melyik egyetemhez tartoznak. E szerint 52% a Kossuth, 43% az Orvostud. Egyetemről került ki.

III. táblázat

A neurózisok megoszlása egyetemek szerint

	Kossuth E.		Orv. E.		Egyéb		Összes
		%		%		%	
1954	36	57	25	40	2	3	63
1955	43	64	22	33	2	3	67
1956	20	54	14	38	3	8	37
1957	26	53	23	47	—	—	49
1958	35	41	41	49	9	10	85
1959	35	47	35	47	5	6	75
Össz.	195	52	160	43	21	5	376

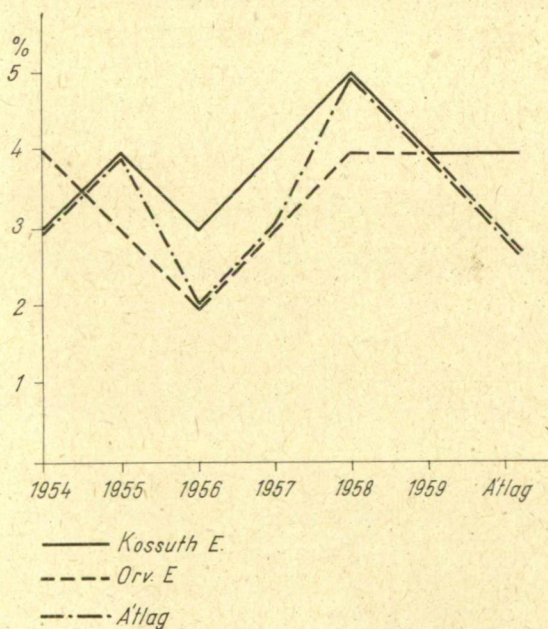
3. ábra

A IV. tábla (4. ábra) mutatja a neurotikus egyetemi hallgatóknak az egyetem létszámához való viszonyát. Az iskolaévi létszámot naptári évre számítottam át oly módon, hogy két szomszédos iskolaév létszámának közép-arányosát vettem a naptári év létszámának. Pl. a táblázatban az 1954. évi létszám megfelel az 1953/54. és 1954/55. iskolaévek számtani közép-arányosának. A számítások alapján a hallgatóság 3—4%-a válik neurotikussá. Tekintve, hogy csupán egy körülírt megbetegedésről van szó, ez az érték meglehetősen magasnak számít.

IV. táblázat

Neurózisok viszonya az egyetem létszámához

	Kossuth E.			Orv. E.			Összesen		
	létszám	neu.		létszám	neu.		létszám	neu.	
			%			%			%
1954	1167	36	3	733	25	4	1900	61	3
1955	963	43	4	767	22	3	1730	65	4
1956	766	20	3	827	14	2	1593	34	2
1957	654	26	4	882	23	3	1536	49	3
1958	657	35	5	919	41	4	1576	76	5
1959	789	35	4	926	35	4	1715	70	4
Össz.	4996	195	4	5054	160	3	10 050	355	3

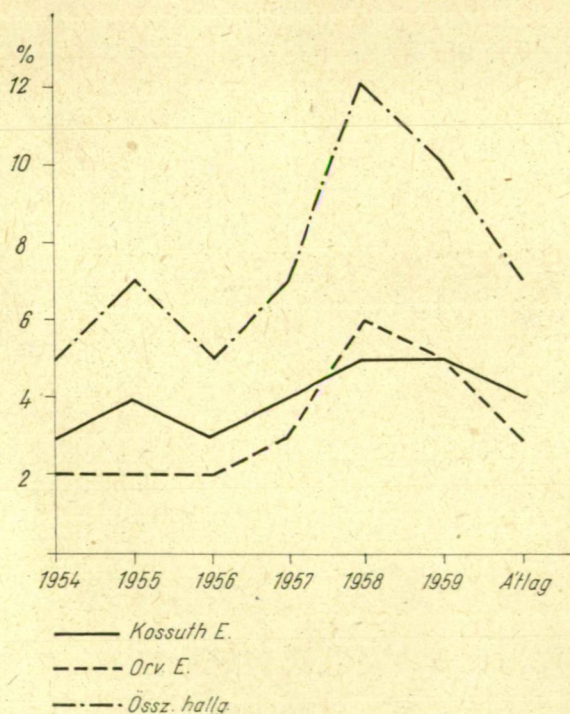
4. ábra

Az V. táblázat (5. ábra) feltünteti a neurotikus egyetemi hallgatók viszonyát a rendelkezésre megjelent összes betegek létszámához. E szerint a legkülönbözőbb idegrendszeri megbetegedések 7%-át neurotikus egyetemisták teszik ki, s ebből 3% esik orvoshallgatókra. Az is megállapítható, hogy ez a szám évről évre emelkedik. Míg 1954-ben csak 5% volt, addig 1958-ban már 12%-ra emelkedett.

V. táblázat

Neurotikus hallgatók viszonya az összbetegekhez

	Összbeteg	Kossuth E.		Egyéb		Orv. E.		Összesen	
			%		%		%		%
1954	1157	36	3	2	—	25	2	63	5
1955	1001	43	4	2	—	22	2	67	7
1956	738	20	3	3	—	14	2	37	5
1957	720	26	4	—	—	23	3	49	7
1958	684	35	5	9	1	41	6	85	12
1959	726	35	5	5	1	35	5	75	10
Össz.	5026	195	4	21	—	160	3	376	7

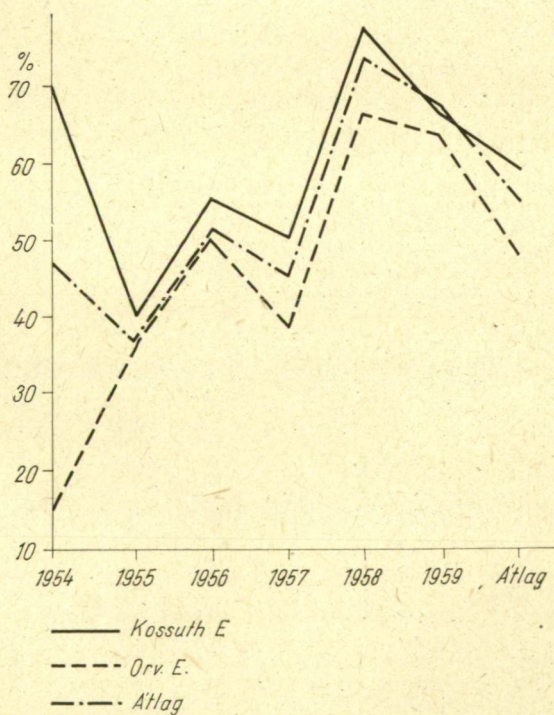

5. ábra

A VI. táblázatból (6. ábra) kitűnik, hogy a neurotikus hallgatókon belül hány volt kifejezetten exhaustiós jellegű. Átlagosan a neurozisosok 55%-a exhaustio. Medikusoknál 48%, de itt is megfigyelhető az emelkedő tendencia.

VI. táblázat
Az exhaustio viszonya az összneurozishoz

	Kossuth E.			Egyéb			Orv. E.			Össz.		
	neu.	exh.		neu.	exh.		neu.	exh.		neu.	exh.	
			%			%			%			%
1954	36	25	70	2	1	50	25	4	16	63	30	47
1955	43	17	40	2	—	—	22	8	36	67	25	37
1956	20	11	55	3	1	33	14	7	50	37	19	51
1957	26	13	50	—	—	—	23	9	39	49	22	45
1958	35	27	77	9	8	88	41	27	66	85	62	73
1959	35	23	66	5	5	100	35	22	63	75	50	67
Összesen	195	116	59	21	15	71	160	77	48	376	208	55

6. ábra

3. Feldolgoztam a Debreceni Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elme-
gyógyászati Klinikáján bennfekvő neurotikus egyetemi hallgatók kórlapjait.
Az eredményt a VII. tábla mutatja. Ebből látható, hogy a neurotikus egyete-
misták 6%-nál olyan súlyos fokot ért el a betegség, hogy klinikai kezelésre
volt szükség. E súlyos esetek 67%-a pedig éppen medikus. Emelkedés itt is
észlelhető.

VII. táblázat
Klinikán bennfekvő neurotikus hallgatók

	Neur. hallg.	Klinikán feküdt		Ebből orv. h.	
			%		%
1955	67	—	—	—	—
1956	37	5	13	2	40
1957	49	3	6	2	66
1958	85	1	1	1	100
1959	75	9	12	7	78
Összesen	313	18	6	12	67

Összefoglalás : A hallgatók között széles körben fellelhetők a kifáradásos
jelenségek, de a kifejezett megbetegedések száma is nagyon magas: a hallgatók
3—4%-a neurotikus. Átlagosan a neurózisok 55%-a exhaustio. Legmagasabb
a megbetegedések száma a II. évfolyamon (37%), továbbá vizsgaidőszak
idején (júniusban 25%). Figyelembe véve, hogy az értékek csak a minimumot
adják (csak az idegklinika adatait dolgoztam föl), a hallgatóság túlterhelése
minden kétséget kizár. Indokolt tehát minden olyan törekvés, mely a túl-
terhelés okait feltárni és magát a túlterhelést megszüntetni igyekszik.

IRODALOM

LIPÁK: A kifáradásos neurózis tünetei az egyetemi tanulmányi idő alatt és ennek meg-
előzésének lehetőségei. Debrecen. 1960. (Kézirat. Ideg- és Elme-
gy. Klinikai könyvtára.)

Янош Липак :

ПРИЗНАКИ ВОЗНИКШЕГО НА ПОЧВЕ УТОМЛЕНИЯ НЕВРОЗА В КРУГАХ СТУДЕНЧЕСТВА

В одном Институте Медицинского факультета Дебреценского Университета
автор занимался признаками возникшего на почве утомления невроза у студентов
в общем, а также с особым вниманием на медиков. Установлено, что симптомы возник-
шего на почве утомления невроза, наблюдаемые в отдельных курсах, а во время экзаме-
нов даже во всех курсах, являются следствиями перегрузки студентов.

János Lipák:

SYMPTOMS OF EXHAUSTION NEUROSIS AMONG UNIVERSITY STUDENTS

In an Institute of the Faculty of Medicine of the Debrecen University symp-
toms of exhaustion neurosis were studied among university students generally and
among the students of the medical faculty particularly. As a conclusion the author
established the fact that the symptoms of exhaustion neurosis in some classes and in
the period of the examinations in all classes is a consequence of overworking.